

PITKÄMÄEN ET-ALUEEN MUUTOKSEN AK1152 LUONTOKARTOITUS 2026

RAPORTTI

Vaasan kaupunki, kaavoitus

24.8.2026

SISÄLLYS

JOHDANTO **3**
1. SELVITYSALUE **4**
1.1 Sijainti 4
1.2 Yleistietoa alueen luonnosta 8
2. SELVITYSALUEEN ERITYISPIIRTEET **9**
2.1 Maaperä 9
2.2 Valuma-alueet 10
2.3 Viheraluejärjestelmä 12
3. MAASTOSELVITYS **14**
3.1 Lähtötiedot 14
3.2 Maastokäynnit 15
3.3 Epävarmuustekijät 15
4. TULOKSET **16**
4.1 Liito-orava 16
4.2 Lepakot 17
4.3 Pesimälinnusto 19
4.4 Luontotyypit ja kasvillisuus 22
5. MAANKÄYTÖSSÄ HUOMIOITAVAT TEKIJÄT **30**
6. LÄHTEET **31**
7. LIITTEET **32**
7.1 Selvitysalueen lähialueelta tehdyt liito-oravahavainnot 32

Päiväys: 24.8.2026
Raportin laadinta: Mikaela Honkala, Vaasan kaupunki © 2026
Kuvat: Mikaela Honkala
Kartat: Vaasan kaupunki, kaavoitus © 2026

JOHDANTO

Pitkämäen alueelle suunnitellun kaavamuutoksen ak1152 tavoitteena on tarkistaa ET-alueeksi eli yhdyskuntateknistä huoltoa palvelevien rakennusten ja laitosten korttelialueeksi varatun tontin pinta-ala tulevaisuuden lämmöntuotantoratkaisujen toteuttamisen varmistamiseksi.

Kaavan tulee perustua riittäviin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, johon kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia. (Maankäyttö- ja rakennuslaki 9 §).

Lisäksi Euroopan unionin luontodirektiivillä (1992/43/ETY) ja lintudirektiivillä (2009/147/EY) on luontoarvojen selvittämiseen ohjaava vaikutus maankäytön suunnittelun yhteydessä. Direktiivien tavoitteita on kirjattu luonnonsuojelulakiin sekä metsä- ja vesilakiin.

Maastokatselmuksessa keväällä 2026 selvitysalue arvioitiin pienialaiseksi asemakaava-alueeksi. Arvion perusteena on selvitysalueen sijainti rakennetulla alueella, kaava-alueen koko, kaavamuutoksen vähäisyys sekä luonnontilaisten alueiden pinta-ala.

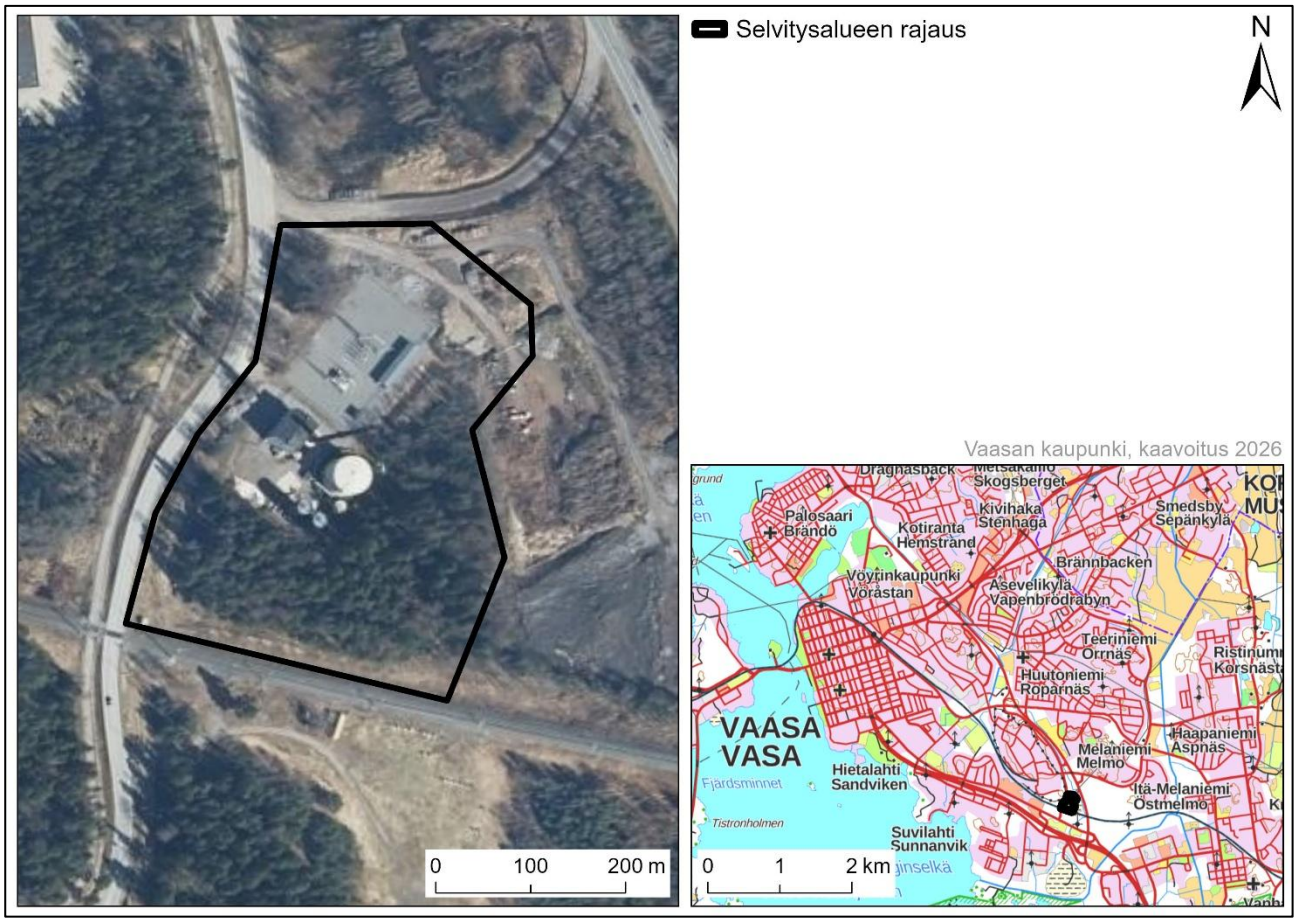
Pienialaisen yleis- tai asemakaavan suunnittelu voi koskea esimerkiksi asemakaavamuutosta, uutta asemakaavaa rakennetulle alueelle tai asemakaavan laatimista alueelle, jossa on vain vähän luonnontilaisia alueita. Pienialaisen asemakaavan ollessa kyseessä luontoarvojen selvittämiseen riittää yleensä maastokäynti paikan päällä sekä olemassa olevan tiedon tarkistaminen (Huttunen & Pahtamaa 2002).

Selvitysalueelta kartoitettiin maastokaudella 2026 Vaasan kaupungin toimesta luontotyypit, kasvillisuus, pesimälinnusto, liito-oravat ja lepakot. Raportin on laatinut luontoasiantuntija Mikaela Honkala. Maastotöihin ovat lisäksi osallistuneet luontoasiantuntija Laura Lahti sekä korkeakouluharjoittelija Vilma Valto.

1. SELVITYSALUE

1.1 Sijainti

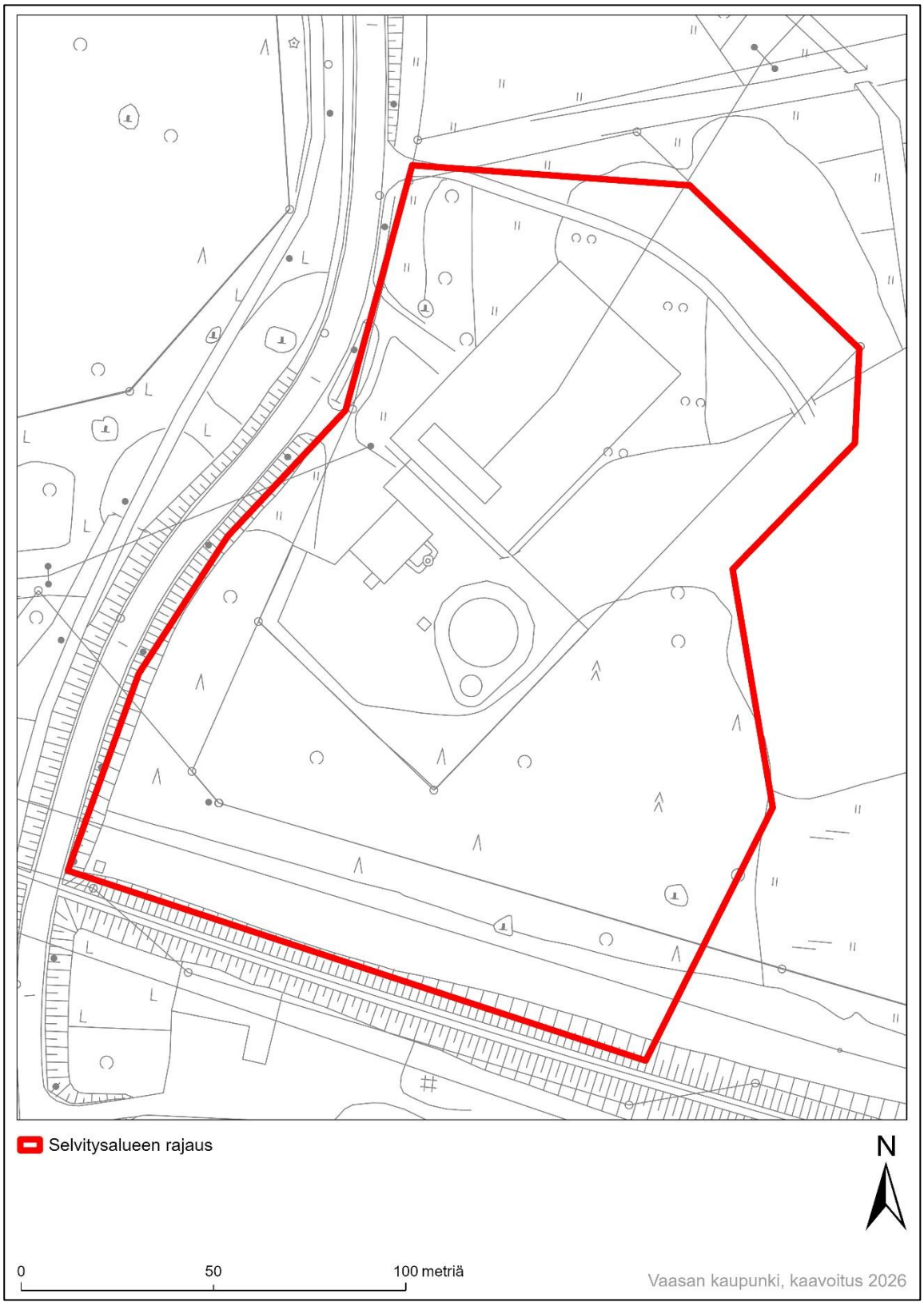
Selvitysalue sijaitsee Pitkämäellä, noin neljä kilometriä Vaasan keskustasta kaakkoon. Kaava-alue sijoittuu Strömberginkadun ja Yhdystien väliselle alueelle. Sen itäpuolella sijaitsee Stormossenin puutarhajäteasema sekä eteläpuolella rautatie. Pinta-alaltaan selvitysalue on noin 3 hehtaaria. Selvitysalueen sijainti ja rajaus on esitetty kartoilla 1–4.

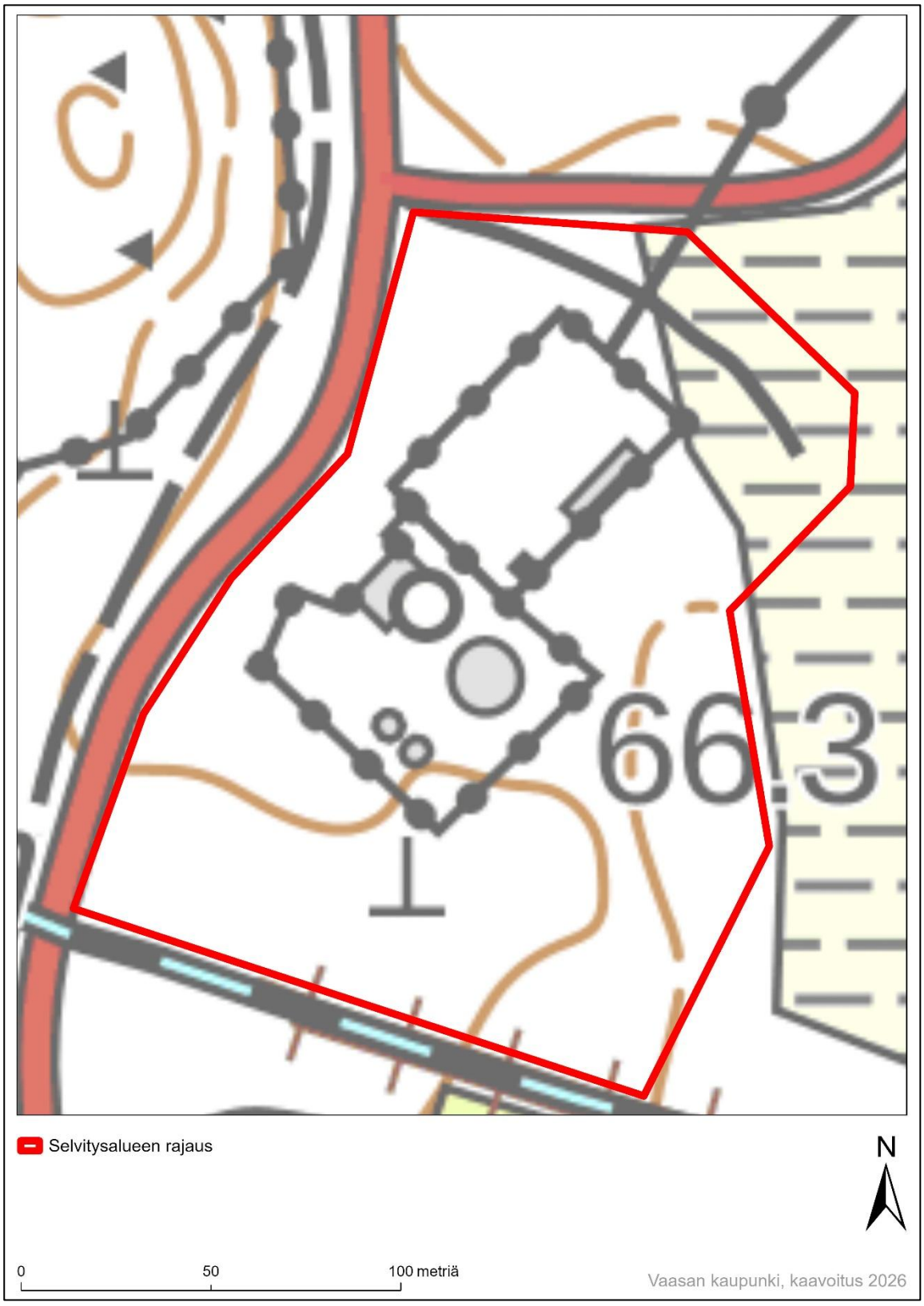
Kartta 1. Selvitysalueen sijainti ilmakuvassa ja peruskartalla esitettynä.

Kartta 2. Selvitysalue ilmakuvassa esitettynä.

Kartta 3. Selvitysalue pohjakartalla esitettynä.

Kartta 4. Selvitysalue peruskartalla esitettynä.

1.2 Yleistietoa alueen luonnosta

Selvitysalueen etelä- ja itäreunalla on laajempi metsäinen suojaviheralue minkä lisäksi länsireunalla on kapea puurivi sekä pieni lehtipuuvaltainen metsäsaareke. Loput selvitysalueesta koostuu teistä, lämpökeskuksesta sekä puutarhajäteasemasta.

Selvitysalueen eteläreunan laajemman viheralueen puusto on ikärakenteeltaan vaihtelevaa ja kehittymässä vähitellen luonnontilaisen kaltaiseksi. Vanhin havupuusto on yli 100-vuotiasta mutta seassa on jonkin verran myös nuorempaa havu- ja lehtipuuta. Pääpuulaji vaihtelee kuusen ja männyn välillä ja sekapuuna esiintyy rauduskoivua, haapaa, raitaa sekä pihlajaa. Lahopuuta esiintyy koko metsäalueella kohtalaisesti mutta erityisen runsaasti sitä on selvitysalueen koillisosassa, missä myrsky- ja hyönteistuhot ovat kaataneet ja vaurioittaneet järeitä kuusia. Metsäalueiden koosta ja sijainnista johtuva reunavaikutus näkyy kenttäkerroksen kasvillisuudessa paikoin ruohovartisten kasvien tavallista korkeammassa määrässä sekä sammalpeitteen harvenemisena.

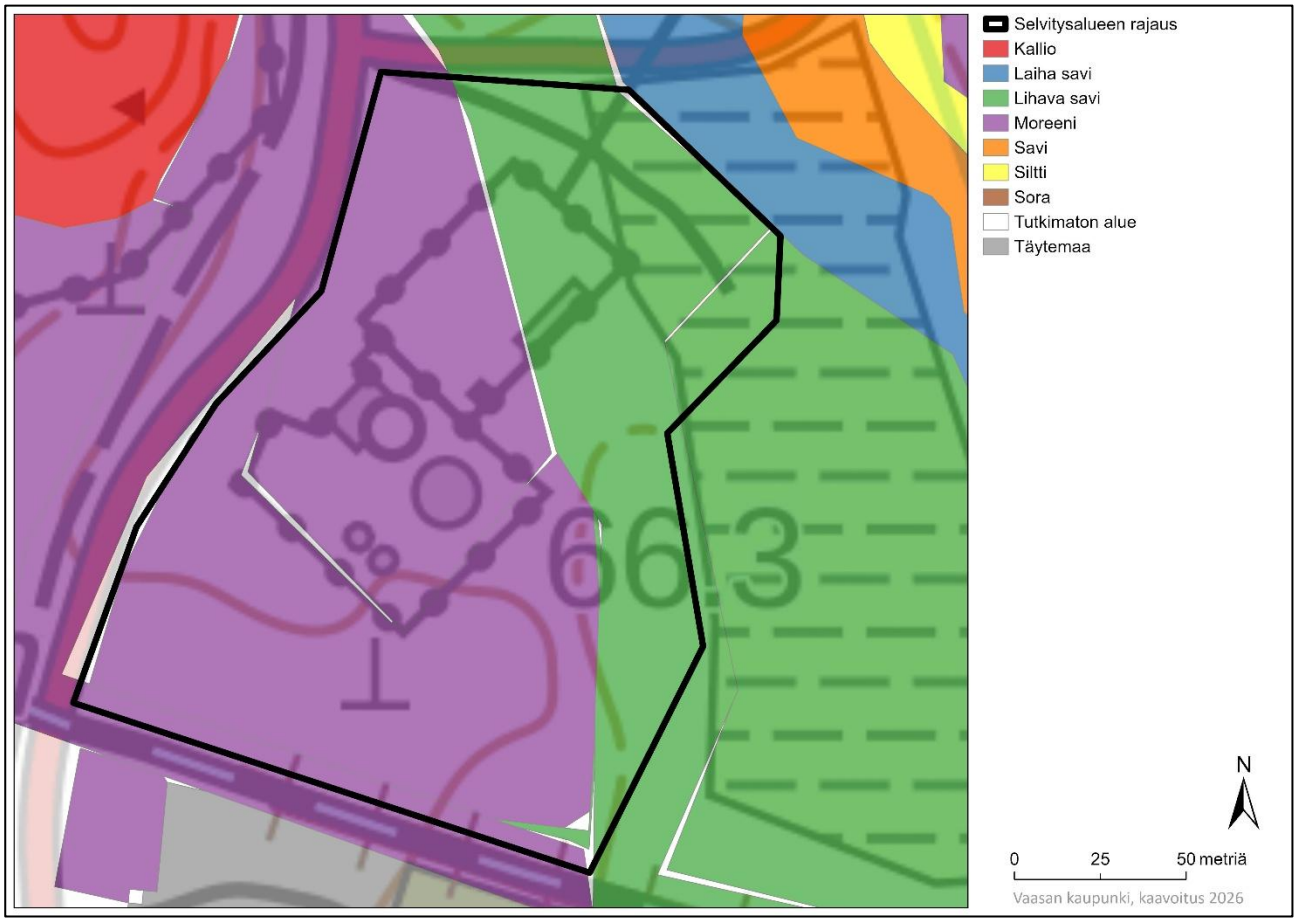
Kuva 1. Suojaviheralueen varttunutta puustoa ja maalahopuita.

2. SELVITYSALUEEN ERITYISPIIRTEET

2.1 Maaperä

Vaasan kallioperä on pääasiassa Vaasan graniitiksi kutsuttua harmaata porfyyrigraniittia, jolle ovat tyypillistä muodoltaan vaihtelevat, muutaman sentin mittaiset vaalean harmaat maasälpähajarakeet (Rautio & Ilvessalo 1998).

Selvitysalue sijaitsee selännealueella. Pintamaalaji selvitysalueella on moreenia sekä savea. Selvitysalueen maaperäolosuhteet on kuvattu kartalla 5.

Kartta 5. Selvitysalueen maaperäkartta.

2.2 Valuma-alueet

Selvitysalue sijoittuu Vaasan suurmaisemassa Suvilahden-Purolan selänteelle. Selvitysalueen pohjoisreunalla maanpinta on noin 3–4 metriä merenpinnasta ja selvitysalueen eteläreunalla noin 6–7 metriä merenpinnasta. Suojaviheralueen kasvillisuus haihduttaa ison osan sinne tulevista hulevesistä. Lämpökeskuksen ja puutarhajäteaseman hulevesiä päätyy myös pintavaluntana läheisten teiden kuivatusojiin. Selvitysalueella ei ole hulevesiä viivyttäviä kosteikkoja tai valuma-altaita. Laserkeilausaineisto alueen korkeuseroista on esitetty kartalla 6.

Kuva 2. Selvitysalueelle ei ole hulevesiä viivyttäviä kosteikkoja tai valuma-altaita.

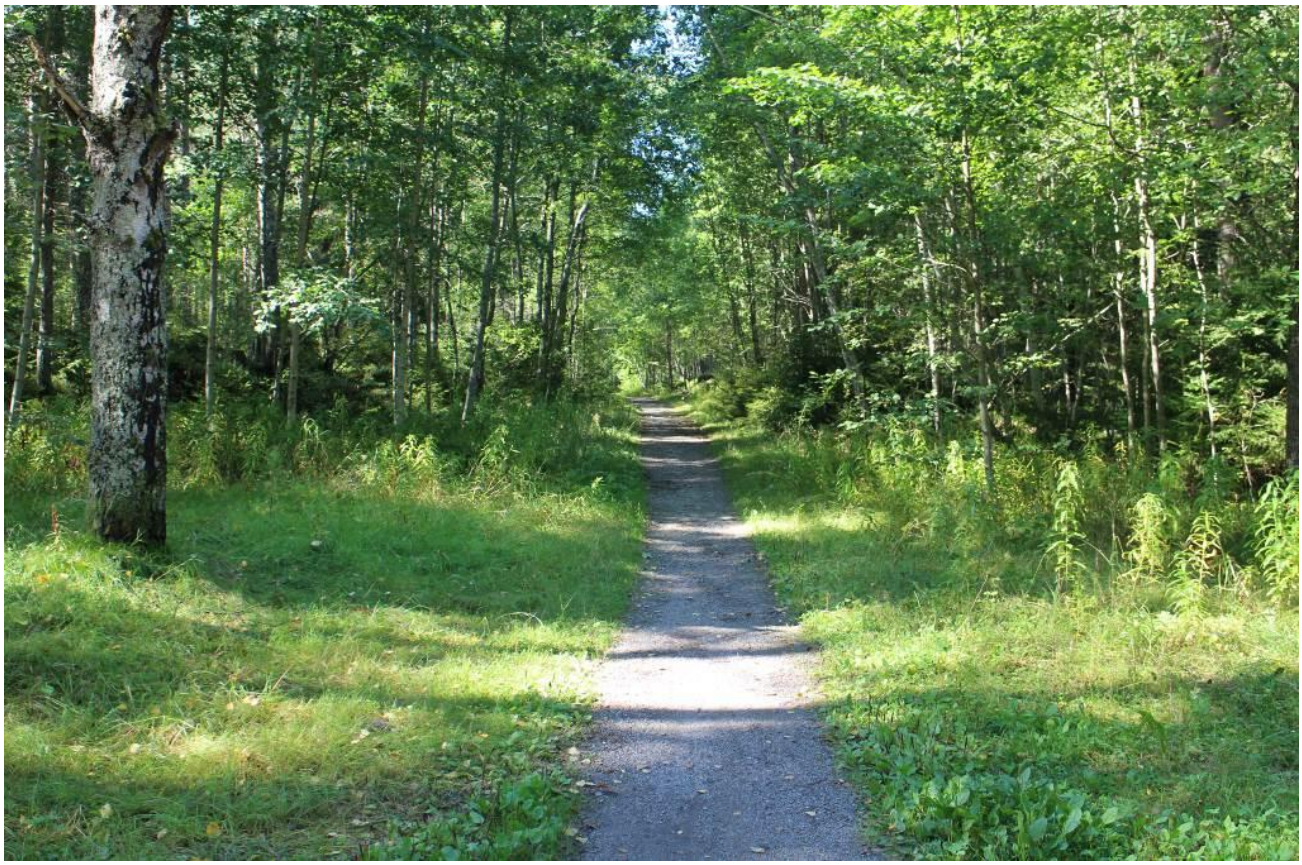

Kartta 6. Laserkeilausaineisto selvitysalueen korkeuseroista.

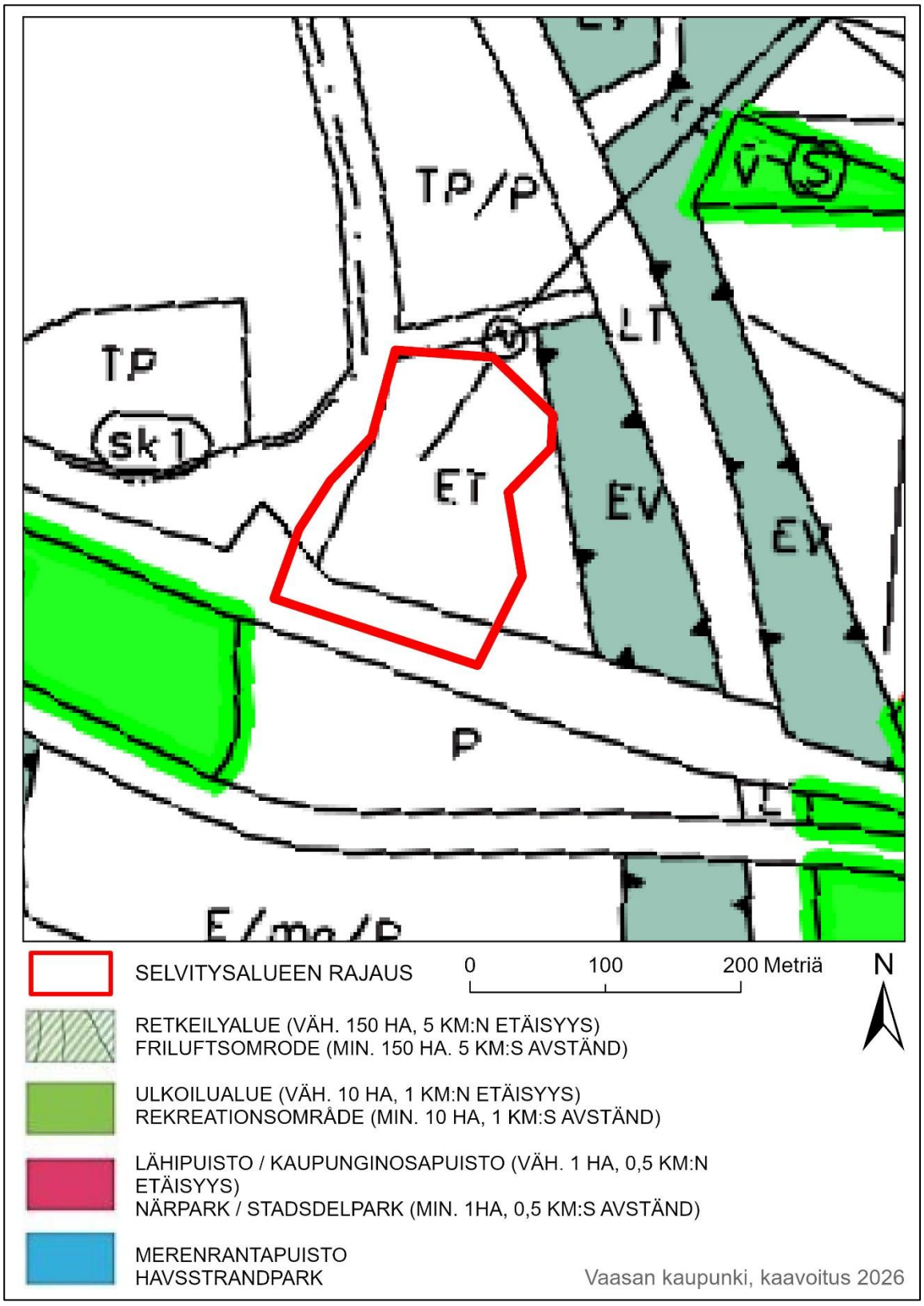
2.3 Viheraluejärjestelmä

Viheraluejärjestelmään kuuluvat erilaiset viheralueet, virkistysalueet, puistot ja ulkoilureitit. Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmän osakokonaisuudet on määritelty retkeilyalueiksi, ulkoilualueiksi, lähipuistoiksi, kaupunginosapuistoiksi, merenrantapuistoiksi, maa- ja metsätalousalueiksi sekä viherreiteiksi. (Vaasan kaupunki 2011)

Vaasan kaupungin viheraluejärjestelmän perusrungon muodostavat rakentamisen ulkopuolelle jäävät alueet. Niitä ovat selänteiden lakiosat, laaksojen pohjat, jyrkät ja kivikkoiset rinteet sekä lähdepaikat ja niistä lähtevät kosteikot. Rakentamisen ulkopuolelle jäävät myös luonnonsuojelu-, metsä tai vesilaissa määritellyt luontotyypit sekä tiukasti suojeltujen eläinlajien reviirien ydinalueet. Selvitysalueen sijoittuminen Vaasan viheraluejärjestelmässä on kuvattu kartalla 7. (Vaasan kaupunki 2011)

Kuva 3. Viherreitit ovat osa viheraluejärjestelmää.

Kartta 7. Selvitysalueen sijainti Vaasan viheraluejärjestelmässä.

3. MAASTOSELVITYS

3.1 Lähtötiedot

Selvitysalue on ollut osa vuonna 2013 tehtyä Melaniementien luontoselvitystä. Kyseisessä selvityksessä alueelta ei ole havaittu luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia kohteita eikä huomionarvoisia lajeja.

Vuoden 2026 maastoselvityksen esitietoina käytettiin seuraavia lähteitä:

- Suomen Lajitietokeskuksen viranomaisportaalin havainnot
- Vaasan kaupungin luontotietokannan havainnot vuosilta 2004–2025
- Vaasan kaupungin metsäsuunnitelman kuviotiedot 2020–2030

Ympäristöhallinnon ylläpitämän tietokannan sekä Vaasan kaupungin oman luontotietokannan mukaan selvitysalueen läheisyydessä on useita liito-oravan elinpiirejä (Suomen lajitietokeskus 2026, Vaasan kaupungin luontoselvitykset 2004–2025). Kyseiset havainnot on esitelty liitteessä 1. Vuoden 2026 luontoselvitysalueelta ei kuitenkaan ole tiedossa yhtään aikaisempaa liito-oravahaintoa. Selvitysalueen läheisyydessä ei ole myöskään valtakunnallisia luonnonsuojelualueita tai paikallisia luonnonsuojelu-, metsä- tai vesilain mukaisia kohteita (Suomen ympäristökeskus 2026; Metsäkeskus 2026).

Selvityksen laadinnassa on otettu huomioon ympäristöviranomaisten antama yleinen ohjeistus:

- Mäkelä, K. & Salo, P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. - Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus.
- Söderman, T. 2003: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi –kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. – Suomen ympäristökeskus, Ympäristöopas-sarja 109, Helsinki;
- Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002: Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. – Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste 24, Oulu
- Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.
- Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U.-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus – Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.
- Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s.

3.2 Maastokäynnit

Selvitysalueelle tehtiin yhteensä 9 maastokäyntiä 27.4.-14.8.2026. Maastossa kaikki yleisillä alueilla sijainneet viheralueet kuljettiin jalkaisin läpi ja havainnot kirjattiin muistiin. Maastokäynnit tehtiin sateettomina ja tuulettomina aamuina, jolloin näkyvyys ja kuuluvuus olivat hyviä. Lepakkokartoituksen maastokäynnit tehtiin iltayöstä lepakkokartoitukseen sopivassa sateettomassa säässä.

Maastotyöt ajoitettiin siten, että ajankohta oli paras mahdollinen eri lajiryhmien esiintymisen selvittämiseen (Huttunen & Pahtamaa 2002). Liito-oravakartoitus tehtiin selvitysalueelle 27.4.2026. Alueen luontotyypit ja kasvillisuus kartoitettiin kahdella käyntikerralla 11.6. ja 14.8.2026. Lepakkokartoitus tehtiin kolmella käyntikerralla 16.6.–29.7.2026 ja pesimälinnustokartoitus kolmella käyntikerralla 18.5.-26.6.2026. Viitasammakkokartoituksen tekemistä selvitysalueelle ei nähty tarpeellisena, koska selvitysalueella ei ole viitasammakolle sopivia elinympäristöjä.

Maastoinventoinneissa sovellettiin ohjeistuksia, joita on annettu eri eliöryhmien kartoituksiin (Söderman 2003). Lajiryhmien inventoinnissa käytetyt menetelmät on kuvattu tarkemmin tämän raportin osiossa tulokset.

3.3 Epävarmuustekijät

Luontoselvityksiin ja niihin sisältyviin erillisten lajien inventointeihin sisältyvät epävarmuustekijät liittyvät pääosin luonnossa esiintyvään vuotuiseen vaihteluun sekä maastoinventointien rajalliseen kestoon. Inventointitulokset ilmentävät aina hetkellistä luonnon tilaa, joka voi jossain määrin vaihdella vuosittain. Kokonaisuutena tehdyt maasto- ja lajiselvitykset sekä niihin käytetty työmäärä arvioitiin maankäytön suunnittelun kannalta riittäviksi.

4. TULOKSET

4.1 Liito-orava

Suomen luonnonsuojelulain 78 § toteuttaa Euroopan Unionin luontodirektiivin listan IV (a) kuuluvien lajien suojelua. Lain mukaan luontodirektiivin liitteessä IV (a) mainittujen eläinlajien yksilöiden lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty. Liito-orava (*Pteromys volans*) kuuluu Euroopan Unionin luontodirektiivin listaan IV (a). Kategorian lajit ovat tiukan suojelun piirissä. Tämän vuoksi liito-oravan esiintymisalueet tulee selvittää maankäytön suunnittelun yhteydessä. (Ympäristöministeriö 2017.)

Liito-oravakartoitus tehtiin jälkijätöksiin perustuvalla menetelmällä, joka on yleisesti käytössä selvitettäessä lajin lisääntymis- ja levähdyspaikkoja (Sierla, Lammi, Mannila & Nironen 2004). Selvitysalueen kaikki habitaatiltaan liito-oravalle soveltuvat alueet tutkittiin systemaattisesti maastokäynnillä 27.4.2026.

Liito-oravareviirien inventoinnissa tarkastetaan lajille sopivilla elinpiireillä sijaitsevat kolopuut sekä vanhat oravanpesät. Jälkijätöksiä etsitään lisäksi suojapuina toimivien vanhojen kuusien alta sekä ravintoalueilta lehtipuuvaltaisista metsänosista.

Kevään 2026 maastokartoituksessa selvitysalueen suojaviheralueet arvioitiin liito-oravalle soveltuvaksi elinympäristöksi mutta alueelta ei havaittu merkkejä lajin elinpiiristä tai liikkumisesta alueella. Selvitysalue voi kuitenkin toimia yhtenä kulkureittinä läheisten liito-oravan elinpiirien (liite 1) välillä, mikä tule ottaa huomioon alueen tulevassa maankäytössä.

4.2 Lepakot

Lepakot ovat olleet rauhoitettuja Suomessa jo vuodesta 1923 lähtien. Nykyinen suojelu perustuu Euroopan unionin luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteeseen IV (a). Suomessa EU:n luontodirektiiviä toteuttaa luonnonsuojelulain 78 §, jonka nojalla luontodirektiivin liitteessä IV (a) määriteltyjen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty.

Suomessa kaikki vakituisesti tavattavat lepakkolajit kuuluvat luontodirektiivin liitteen IV (a) lajeihin. Lisäksi lepakot ovat rauhoitettuja luonnonsuojelulain nojalla, minkä vuoksi niiden tahallinen pyydystäminen, tappaminen tai häiritseminen on kielletty (LSL 69 § ja 70 §).

Selvitysalueiden lepakkokartoitus tehtiin reittikartoitusmenetelmällä. Tätä menetelmää käytettäessä selvitysalue inventoidaan vähintään kolme kertaa maastokauden aikana etukäteen suunnitellun reitin mukaan. Reitin tulee kattaa mahdollisimman tarkasti lepakoiden käyttämät alueet kuten metsät, puistot ja rakennetut alueet. Lisäksi reitin tulee kulkea alueen eri biotooppien halki lukuun ottamatta laajoja pelto- ja hakkuualueita sekä taimikoita. Reitti suunnitellaan kulkemaan esimerkiksi polkuja pitkin, jolloin kartoituksen toistettavuus on helpompaa jatkossa. Lepakkokartoitusreitti on havainnollistettu kartalla 7. (Hagner–Wahlsten 2007.)

Lepakkokartoituksen maastokäynnit tehtiin kolmena iltana 16.6., 1.7. ja 29.7.2026. Kartoituskertoja painotettiin ohjeistuksen mukaisesti kesä-heinäkuulle, jolloin mahdollisuudet uusien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen sekä tärkeiden ruokailualueiden löytämiselle ovat parhaat. Kartoitusiltoina sääolot olivat ohjeistuksen mukaiset. Kartoitusohjeistuksen mukaan inventointi tulee tehdä vähintään +5 celsiusasteen lämpötilassa, jotta lepakoiden ravintoeläimet eli lentävät hyönteiset olisivat ilmassa. Sateisessa, tuulisessa ja viileässä säässä lepakot eivät ole aktiivisia. (SLTY 2023; Hagner-Wahlsten 2007; Sierla ym. 2004).

Selvitysalueen reittikartoituksissa ei tehty yhtään lepakkohavainto. Alueella tai sen välittömässä läheisyydessä ei tulosten perusteella arvioida olevan lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja, tärkeitä ruokailualueita tai siirtymäreittejä.

Kartta 8. Lepakkokartoitusreitti.

4.3 Pesimälinnusto

Pesimälinnusto selvitettiin atlasmenetelmällä, jonka tuloksena saatiin alueella havaituista lintulajeista pesimisvarmuusindeksit (Väisänen, Lammi & Koskimies 1998). Pesimisvarmuusindeksit on luokiteltu seuraavasti:

1. *Havaittu pesimäaikana, ei todennäköisesti pesi alueella*
2. *Mahdollinen pesintä (havaittu yksittäinen lintu tai lintupari kerran sopivassa pesimäympäristössä*
3. *Todennäköinen pesintä (pysyvä reviiri, lintu rakentamassa pesää, varoittelemassa, hyökkäilemässä, näyttelemässä siipirikkoa)*
4. *Varma pesintä (nähty pesä, havaittu linnun menevän pesään tai lähtevän pesästä, nähty juuri lentokykyiset poikaset tai untuvikot, emo kantamassa ruokaa, hautova emo, poikasten ääntelyä pesässä)*

Selvitysalueelta pyrittiin löytämään erityisesti EU:n lintudirektiivin liitteen I lintulajit (2009/147/EY), Suomen uhanalaisuusluokituksen lintulajit (Hyvärinen, Juslén, Kemppainen, Uddström & Liukko 2019) sekä Suomen kansainväliset vastuulajit.

Linnustokartoitukset tehtiin kolmella käyntikerralla aamun aikaisina tunteina ja selkeällä säällä 18.5., 11.6. sekä 25.6.2026. Selvitysalueen pesimälinnusto koostui pääosin lehti- ja sekametsille sekä kulttuuriympäristöille ominaisista lintulajeista. Havaittujen lajien kokonaismäärä selvitysalueen tuntumassa oli 32. Havaituista lajeista 15 arvioitiin alueella pesiviksi (pesimisvarmuusindeksi 3–4) ja 14 alueella mahdollisesti pesiviksi (pesimisvarmuusindeksi 2). Kalalokkien pesintää selvitysalueella sijaitsevien rakennusten ja muiden rakenteiden päällä pidettiin mahdollisena mutta sitä ei kartoituksissa saatu varmennettua. Haarapääskyjen (VU) havaittiin saalistavan selvitysalueella, mutta lajin pesimistä suunnittelualueella pidettiin epätodennäköisenä. Suomen kansainvälisiin vastuulajeihin kuuluvan rantasipin arvioitiin pesivän kartoitusalueen ulkopuolelle jäävällä pienellä kosteikolla. Lisäksi kartoituksen aikana havaittiin yhden meriharakan ylilento.

Alueen pesimälinnustoon ei kuulunut EU:n lintudirektiivin (2009/147/EY) liitteen I lajeja. Suomen lintulajien uhanalaisuusarvioinnin lajeista erittäin uhanalaiseksi (EN) määritelty viherpeippo arvioitiin selvitysalueella mahdollisesti pesiväksi lajiksi (Hyvärinen ym. 2019.) Uhanalaisuusluokitukseltaan silmälläpidettävistä (NT) lajeista västäräkki ja punavarpunen arvioitiin alueen pesimälinnustoon kuuluviksi lajeiksi ja käenpiika sekä närhi alueella mahdollisesti pesiviksi lajeiksi. Selvitysalueella pesivien ja mahdollisesti pesivien huomionarvoisten lintulajien havaintopaikat on esitetty kartalla 9.

Taulukko 1. Suunnittelualueen pesimälinnusto kesällä 2026. Taulukossa on kerrottu lajien pesimisvarmuusindeksi sekä suojelustatus. Pesimisvarmuusindeksi: 1 = havaittu alueella, 2 = mahdollinen pesintä, 3 = todennäköinen pesintä, 4 = varma pesintä. Uhanalaisuusluokitus: EN = erittäin uhanalainen, VU = vaarantunut laji, NT = silmälläpidettävä laji. Muut lyhenteet: KV= Suomen kansainvälinen vastuulaji.

Laji	**Tieteellinen nimi**	**Pesimisvarmuusindeksi**	**Suojeluluokitus**
Kalalokki	*Larus canus*	2	
Mustapääkerttu	*Sylvia atricapilla*	2	
Mustarastas	*Turdus merula*	2	
Peippo	*Fringilla coelebs*	3	
Varis	*Corvus corone*	2	
Laulurastas	*Turdus philomelos*	2	
Talitiainen	*Parus major*	3	
Västäräkki	*Motacilla alba*	3	**NT**
Punarinta	*Erithacus rubecula*	3	
Räkättirastas	*Turdus pilaris*	3	
Tiltaltti	*Phylloscopus collybita*	3	
Punavarpunen	*Erythrina erythrina*	3	**NT**
Haarapääsky	*Hirundo rustica*	1	**VU**
Sinitiainen	*Cyanistes caeruleus*	3	
Närhi	*Garrulus glandarius*	2	**NT**
Harmaasieppo	*Muscicapa striata*	3	
Punatulkku	*Pyrrhula pyrrhula*	3	
Mustavaris	*Corvus frugilegus*	3	
Käpytikka	*Dendrocopos major*	2	
Kirjosieppo	*Ficedula hypoleuca*	3	
Pajulintu	*Phylloscopus trochilus*	4	
Käenpiika	*Jynx torquilla*	2	**NT**
Tikli	*Carduelis carduelis*	2	
Vihervarpunen	*Spinus spinus*	2	
Punakylkirastas	*Turdus iliacus*	3	
Sepelkyyhky	*Columba palumbus*	2	
Rautiainen	*Prunella modularis*	2	
Viherpeippo	*Chloris chloris*	2	**EN**
Meriharakka	*Haematopus ostralegus*	1	
Rantasipi	*Actitis hypoleucos*	1	**KV**
Keltasirkku	*Emberiza citrinella*	2	
Lehtokurppa	*Scolopax rusticola*	2	
Lajeja yhteensä	***32***	**32**	**7**

Kartta 9. Huomionarvoisen pesimälinnuston havaintopaikat.

4.4 Luontotyypit ja kasvillisuus

Selvitysalueen luontotyypit ja kasvillisuus inventoitiin kahdella maastokäynnillä 11.6. ja 14.8.2026. Iso osa selvitysalueesta on rakennettua ympäristöä, joten kartoitus rajoittui suojaviheralueisiin. Alueelta ei löydetty metsä-, vesi- tai luonnonsuojelulain mukaisia luontotyyppejä eikä uhanalaisia luontotyyppejä. Selvitysalueelta kartoitettiin kolme metsikkökuviota, joiden rajaus on esitetty kartalla 10. Metsäalueet ovat suhteellisen pieniä ja reunavaikutus on niissä selkeästi nähtävissä. Aitojen lähellä oli tehty kapealla vyöhykkeellä pienpuuston raivausta mutta muuten alueen puusto on saanut kehittyä luonnontilaisen kaltaiseksi ja lahopuuta esiintyy kohtalaisesti. Selvitysalueen itäreunalla järeän kuusilahopuun määrä on nousussa myrsky- ja hyönteistuhojen seurauksena, mikä nostaa alueen arvoa luonnonmonimuotoisuudelle. Vieraslajeista jättipalsamia esiintyi metsässä laikkuina kuvion 2 itäreunalla sekä kuviolla 3. Tarkemmat kuvioittaiset luontotyyppi- ja kasvillisuustiedot on esitetty taulukoissa 2–4.

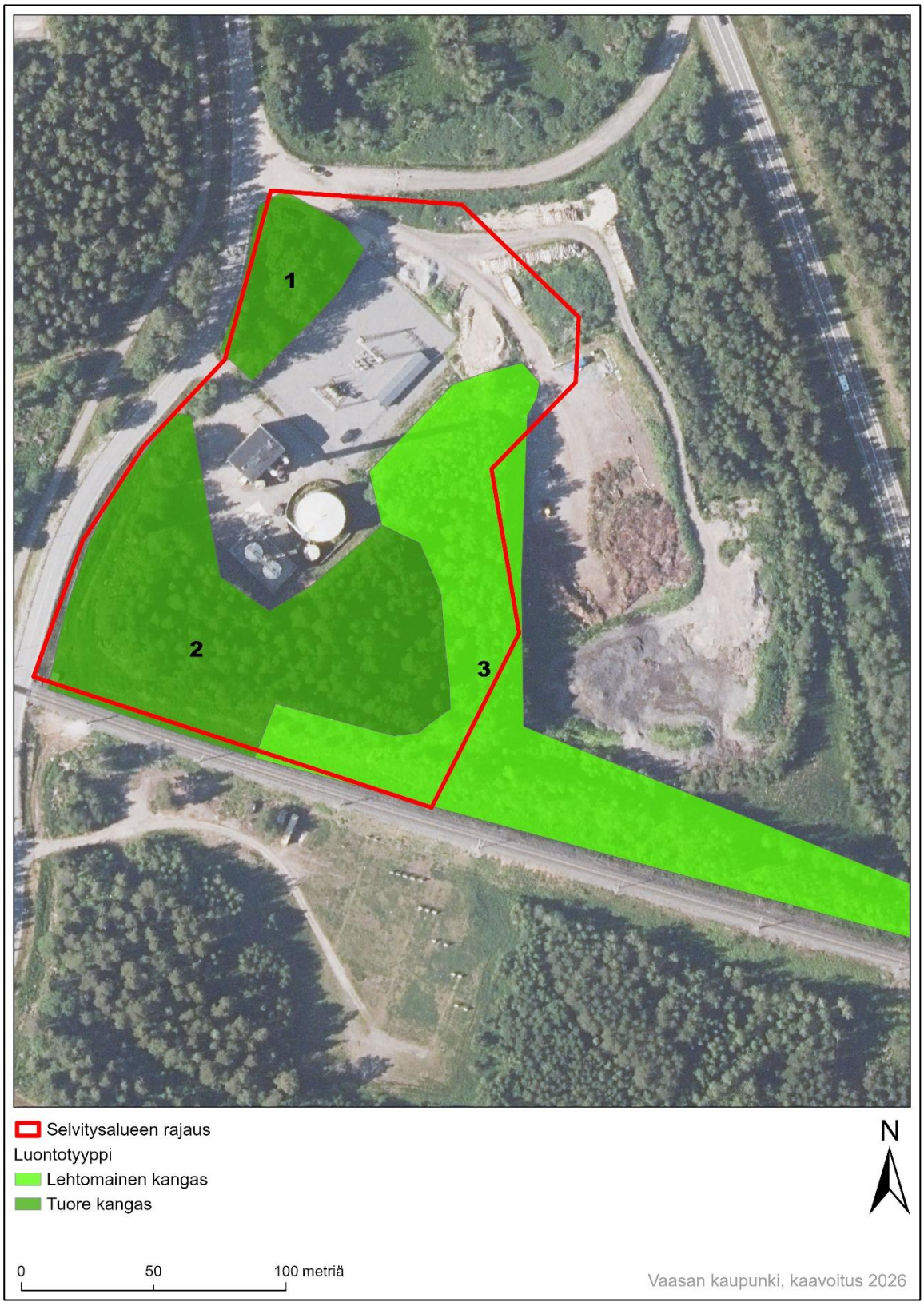
Kuva 4. Aidan lähellä oli tehty pienpuuston raivausta.

Kuva 5. Selvitysalueen itäosassa on useita pystyyn kuolevia sekä myrkyn kaatamia järeitä kuusia.

Kuva 6. Haitallisiin vieraslajeihin kuuluvaa jättipalsamia esiintyy laikuittain selvitysalueen metsissä.

Kartta 10. Selvitysalueen luontotyyppien kuviorajaukset.

Taulukko 2. Kuvion 1 luontotyyppi- ja kasvillisuustiedot.

Kuvio 1

- Pieni metsäsaareke rakennetun alueen keskellä
- Tuore kangas
- Nuorta lehtimetsää
- Keskellä pieni aukio
- Voimakkaan reunavaikutuksen takia sammalpeitettä ei juurikaan ole ja ruohoja esiintyy enemmän kuin tuoreella kankaalla yleensä.
- Pääpuulaji rauduskoivu (*Betula pendula*)
- Muut puulajit:
  - haapa (*Populus tremula*)
  - pihlaja (*Sorbus aucuparia)*
  - mänty (*Pinus sylvestris*)
  - kuusi (*Picea abies*)
- Pensaskerroksessa:
  - pihlaja
  - tuomi (*Prunus padus*)
- Kenttäkerroksessa esiintyviä lajeja ovat mm.
  - mustikka (*Vaccinium myrtillus*)
  - puolukka (*Vaccinium vitis-idaea*)
  - voikukka (*Taraxacum*)
  - pietaryrtti (*Tanacetum vulgare*)
  - ahomansikka (*Fragaria vesca*)
  - nurmilauha (*Deschampsia cespitosa*)
  - kastikat (*Calamagrostis sp.*)

Kuva 7. Kuvio 1 on pieni lehtipuuvaltainen metsäsaareke tien ja lämpölaitoksen välissä.

Taulukko 3. Kuvion 2 luontotyyppi- ja kasvillisuustiedot.

Kuvio 2

- Varttunut tuore kangas
- Aidan läheltä pienpuustoa raivattu kapealta vyöhykkeeltä, muuten puusto saanut kehittyä luonnontilaisen kaltaiseen suuntaan.
- Kuvion länsi- ja eteläreunalla avoimia alueita, joilla niittymäistä kasvillisuutta. Junaradan lähellä kasvillisuus kuivempaa ja puolukka kenttäkerroksessa vallitsevampaa kuin muualla kuviolla.
- Paikoin kivistä.
- Lahopuun määrä vaihtelee kuvion sisällä. Pieniä määriä kuusi ja koivu maalahopuuta esiintyy koko kuviolla.
- Pääpuulaji mänty (*Pinus sylvestris*) (vanhimmat puut yli 100-vuotiaita)
- Sekapuuna:
  - kuusi (*Picea abies*)
  - rauduskoivu (*Betula pendula*)
  - raita (*Salix caprea*)
- Kuvion itäreunalla metsätyypin vaihettuessa kohti lehtomaista kangasta alkaa esiintyä enemmän vanhoja järeitä kuusia sekä järeää kuusilahopuuta.
- Pensaskerroksessa:
  - kuusi
  - kataja (*Juniperus communis*)
  - pihlaja (*Sorbus aucuparia)*
  - koivu
  - mänty
- Kenttäkerroksen valtalajit:
  - mustikka (*Vaccinium myrtillus*)
  - metsäimarre (*Gymnocarpium dryopteris*)
  - pohjankallioimarre (*Polypodium vulgare*)
  - metsäalvejuuri (*Dryopteris carthusiana*)
  - metsälauha (*Avenella flexuosa*)
- Muita kenttäkerroksessa esiintyviä lajeja:
  - puolukka (*Vaccinium vitis-idaea*)
  - metsäkastikka (*Calamagrostis arundinacea*)
  - oravanmarja (*Maianthemum bifolium*)
  - metsämaitikka (*Melampyrum sylvaticum*)
  - vanamo (*Linnaea borealis*)
- Valoisammissa kohdissa sekä reunavyöhykkeellä esiintyy laikuittain pieniä määriä näitä ruohoja:
  - käenkaalia (*Oxalis acetosella*)
  - ahomansikkaa (*Fragaria vesca*)
  - rönsyleinikkiä (*Ranunculus repens*)
  - lillukkaa (*Rubus saxatilis*)
- Sammalpeite koostuu:
  - metsäkerrossammalesta (*Hylocomium splendens*)
  - seinäsammalesta (*Pleurozium schreberi*)
  - sulkasammalesta (*Ptilium crista-castrensis*)
  - laikuittain isokynsisammalta (*Dicranum majus*)
- Vieraslajeista jättipalsamia (*Impatiens glandulifera*) esiintyy laikuittain kuvion itäreunalla.

Kuva 8. Näkymä kuviolta 2.

Kuva 9. Metsäkuvion reunoilla esiintyy enemmän ruohovartista kasvillisuutta.

Taulukko 4. Kuvion 3 luontotyyppi- ja kasvillisuustiedot.

Kuvio 3

- Varttunut lehtomainen kangas
- Reunoilla puusto lehtipuuvaltaisempaa ja hieman nuorempaa, kuvion koillisosassa vanhoja järeitä kuusia sekä varttuneempia koivuja ja haapoja.
- Kuvion koillisosassa järeitä pystyyn kuolevia kuusia sekä runsaasti tuulenkaatoja.
- Puulajit:
  - kuusi (*Picea abies*)
  - rauduskoivu (*Betula pendula*)
  - haapa (*Populus tremula*)
  - raita (*Salix caprea*)
- Pensaskerroksessa yleisiä lajeja ovat taikinamarja, pihlaja, tuomi ja kataja.
- Kenttäkerroksessa yleisiä lajeja ovat:
  - käenkaali (*Oxalis acetosella*)
  - metsäimarre (*Gymnocarpium dryopteris*)
  - vadelma (*Rubus idaeus*)
  - mustikka (*Vaccinium myrtillus*)
- Muita kenttäkerroksessa esiintyviä lajeja ovat:
  - metsäalvejuuri (*Dryopteris carthusiana*)
  - isoalvejuuri (*Dryopteris expansa*)
  - hiirenporras (*Athyrium filix-femina*)
  - metsälauha (*Avenella flexuosa*)
  - metsäkastikka (*Calamagrostis arundinacea*)
  - pohjankallioimarre (*Polypodium vulgare*)
- Sammalpeite koostuu:
  - metsäkerrossammal (*Hylocomium splendens*)
  - seinäsammal (*Pleurozium schreberi*)
  - sulkasammal (*Ptilium crista-castrensis*)
  - isokynsisammal (*Dicranum majus*)
- Isoja kiviä esiintyy siellä täällä.
- Vieraslaji jättipalsamia (*Impatiens glandulifera*) esiintyy kuviolla laikuittain.

Kuva 10. Näkymä kuviolta 3.

Kuva 11. Järeitä kuusia kuvion 3 koillisosassa.

5. MAANKÄYTÖSSÄ HUOMIOITAVAT TEKIJÄT

Selvitysalueelle laadittiin luontokartoitus maastokauden 2026 aikana. Alueelle tehtiin yhteensä 9 maastokäyntiä 27.4.–14.8.2026. Maastossa kartoitettiin alueen luontotyypit ja kasvillisuus, pesimälinnusto sekä etsittiin liito-oravan, viitasammakon ja lepakoiden lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Luontokartoituksen taustalla on alueidenkäyttölaki, jonka 9 § velvoittaa tekemään riittävät selvitykset ennen maankäytön suunnittelua. Alueidenkäyttölain lisäksi EU:n luontodirektiivi (1992/43/ETY), lintudirektiivi (2009/147/EY) sekä luonnonsuojelu-, metsä- ja vesilaki ohjaavat luontoselvityksen laadintaa.

Maastokartoitusten perusteella voidaan esittää seuraavat huomiot alueen luonnonoloista:

- Selvitysalueelta ei löytynyt tiukasti suojellun liito-oravan lisääntymis- tai levähdyspaikkoja. Selvitysalueen lähellä sijaitsevat liito-oravan elinpiirit tulee tulevassa maankäytössä ottaa huomioon säilyttämällä riittävän leveä puustoinen kulkuyhteys niiden välillä.
- Lepakoiden reittikartoituksessa ei tehty yhtään lepakkohavaintoa. Kartoituksen tulosten perusteella arvioidaan, että alueella ei ole lepakoiden lisääntymis- tai levähdyspaikkoja (LSL 78 §) eikä lepakoille tärkeitä yli kymmenen yksilön ruokailualueita tai siirtymäreittejä.
- Selvitysalueella ei esiinny muita Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV (a) nisäkäs- ja matelijalajeja eikä sammakkoeläimiä (viitasammakko).
- Selvitysalueen pesimälinnusto koostui pääosin lehti- ja sekametsille sekä kulttuuriympäristöille ominaisista lintulajeista. Havaittujen lajien kokonaismäärä selvitysalueen tuntumassa oli 32. Alueen pesimälinnustoon ei kuulunut EU:n lintudirektiivin (2009/147/EY) liitteen I lajeja. Uhanalaisista lajeista erittäin uhanalainen viherpeippo arvioitiin selvitysalueella mahdollisesti pesiväksi lajiksi. Uhanalaisuusluokitukseltaan silmälläpidettävät västäräkki ja punavarpunen arvioitiin alueella todennäköisesti pesiviksi lajeiksi ja käenpiika sekä närhi alueella mahdollisesti pesiviksi lajeiksi.
- Alueen pesimälinnusto tulee tulevassa maankäytössä huomioida ajoittamalla puiden kaataminen sekä muut pesivälle linnustolle merkittävää haittaa aiheuttavat toimet lintujen pesimäaikojen ulkopuolelle.
- Selvitysalueen luontotyyppien inventoinnissa ei löydetty metsä-, vesi- tai luonnonsuojelulain mukaisia suojeltavia luontotyyppejä eikä uhanalaisia luontotyyppejä.
- Selvitysalueen koillisreunan runsaslahopuustoisimmat metsäalueet suositellaan säilytettävän luonnon monimuotoisuutta tukevina viheralueina.
- Alueen tulevassa maankäytössä tulee estää vieraslaji jättipalsamin leviäminen uusille alueille sekä hävittää lajin tunnetut esiintymät alueelta.

6. LÄHTEET

Hagner–Wahlsten, N. 2007. Lepakot ja maankäytön suunnittelu. Koulutustilaisuus Vaasassa 8.5.2007.

Huttunen, A. & Pahtamaa, T. 2002. Luontoselvitykset yleis- ja asemakaavoissa. Pohjois-Pohjanmaan ympäristökeskuksen moniste. Oulu 2004.

Hyvärinen, E., Juslén, A., Kemppainen, E., Uddström, A. & Liukko, U-M. (toim.) 2019. Suomen lajien uhanalaisuus–Punainen kirja 2019. Ympäristöministeriö & Suomen ympäristökeskus. Helsinki. 704 s.

Kontula, T. & Raunio, A. (toim.). 2018. Suomen luontotyyppien uhanalaisuus 2018. Luontotyyppien punainen kirja – Osa 2: luontotyyppien kuvaukset. Suomen ympäristökeskus ja ympäristöministeriö, Helsinki. Suomen ympäristö 5/2018. 925 s

Mäkelä, K. & Salo, P. 2021: Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi. Opas tekijälle, tilaajalle ja viranomaiselle. - Suomen ympäristökeskuksen raportteja 47/2021. Suomen ympäristökeskus.

Nieminen, M. & Ahola, A. (toim.) 2017: Euroopan unionin luontodirektiivin liitteen IV lajien (pl. lepakot) esittelyt. – Suomen ympäristö 1/2017: 1–278.

Rautio, L., M. & Ilvessalo, H. (toim.) 1998. Ympäristön tila Länsi-Suomessa. Länsi-Suomen ympäristökeskus, Pohjanmaan liitto, Etelä-Pohjanmaan liitto. Jyväskylä 1998.

Sierla, L., Lammi, E., Mannila, J. & Nironen, M. 2004. Direktiivilajien huomioon ottaminen suunnittelussa. Suomen ympäristö 742. Ympäristöministeriö. Helsinki 2004.

Suomen lajitietokeskus. 2026. Viranomaisportaali.

Suomen ympäristökeskus. 2026. Ladattavat paikkatietoaineistot.

Metsäkeskus. 2026. Erityisen arvokkaat elinympäristöt. Saatavissa: Erityisen tärkeät elinympäristökuviot.

Suomen lepakkotieteellinen yhdistys ry., SLTY. 2023. Suomen lepakkotieteellisen yhdistyksen suosituksia lepakkokartoitusten tekijöille, tilaajille ja kartoitustietoja käyttäville viranomaisille.

Söderman, T. 2003. Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Edita 2003.

Vaasan kaupunki 2020. Metsäsuunnitelma 2020–2030, kuviotiedot. Vaasan kaupunki, viheralueyksikkö 2020.

Vaasan kaupunki 2011. Vaasan viheraluejärjestelmä 2030–Vasas grönområdesstruktur 2030. Hyväksytty kaupunginvaltuustossa 13.12.2011.

Vaasan kaupunki. 2013. Vaasan yhdystien ja melaniementien risteysalueen luontoselvitys. Vaasan kaupunki, kaavoitus 2013.

Valkama, Jari, Vepsäläinen, Ville & Lehikoinen, Aleksi 2011: Suomen III Lintuatlas. – Luonnontieteellinen keskusmuseo ja ympäristöministeriö.

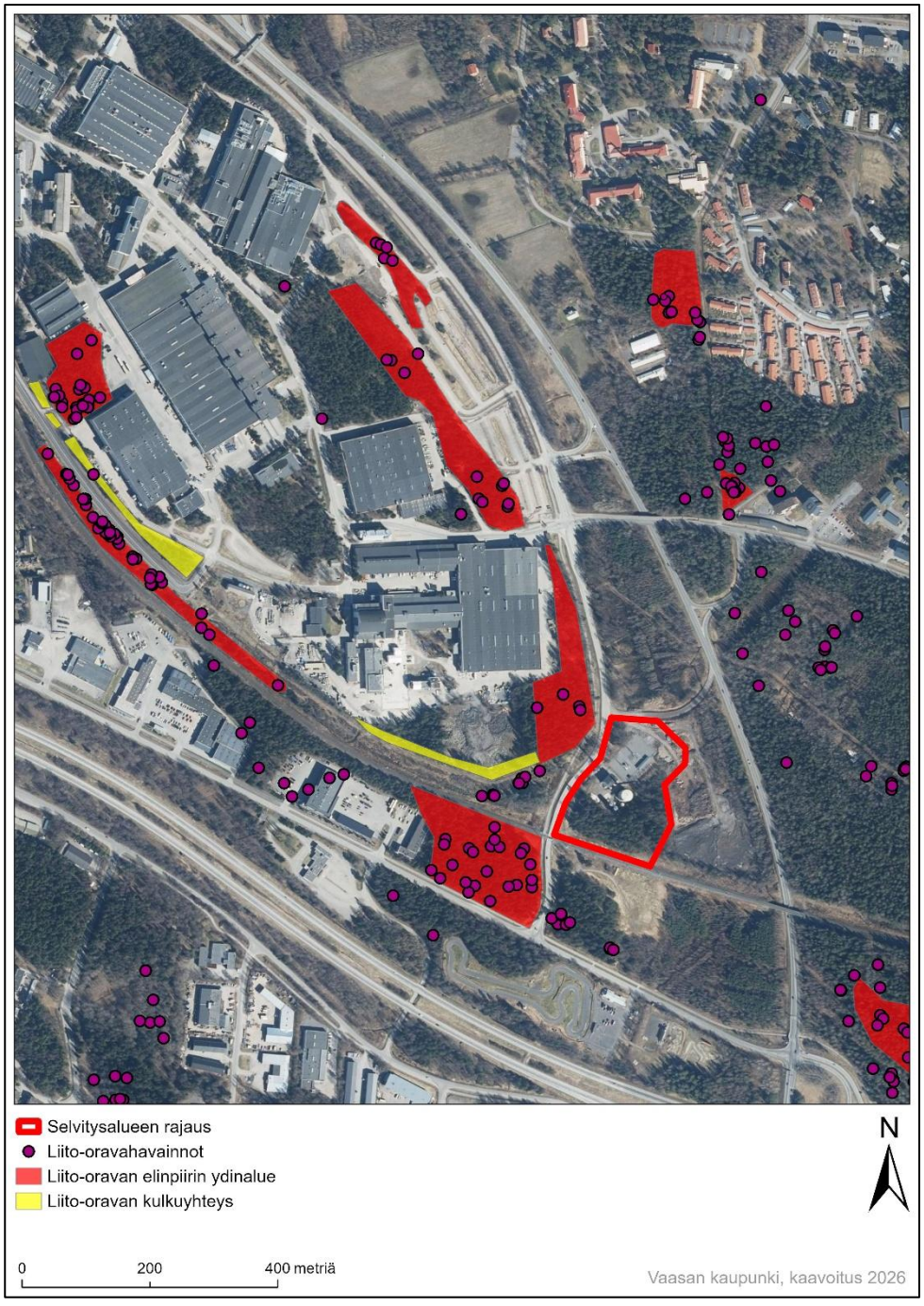
Väisänen, R. A., Lammi, E. & Koskimies, P. 1998. Muuttuva pesimälinnusto. Otava, Helsinki. 567 s.

Ympäristöministeriö 2017. Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Ohje YM Dnro YM/1/501/2017. Ympäristöministeriö 6.2.2017.

7. LIITTEET

7.1 Selvitysalueen lähialueelta tehdyt liito-oravahavainnot

Tässä liitteessä on esitelty kaikki Pitkämäen ET-alueen muutoksen luontoselvitysalueen lähiympäristöstä tehdyt liito-oravahavainnot sekä aiempien luontoselvitysten yhteydessä rajatut liito-oravan elinpiirien ydinalueet. Havainnot on koostettu Suomen lajitietokeskuksen ylläpitämästä tietokannasta (havaintotilanne 07/2026) sekä Vaasan kaupungin kaavoituksen luontoselvityksistä vuosilta 2005–2025.

Kartta 1. Selvitysalueen lähiympäristöstä määritetyt liito-oravan elinpiirit ja kulkuyhteydet.